

Lojze Kovačič: Resničnost

Avtor: Jan Leskovec, G 4. B
Mentorica: Mojca Stare Aljaž, prof.

Ljubljana, 29. 1. 2019

Lojze Kovačič

- Rojstvo: 9. november 1928, Basel, Švica
 - oče – Slovenec, potujoč po svetu
 - mati – Nemka, Francozinja iz mesta Saarlouis
- Izgon družine iz Švice
 - Cegelnica pri Novem mestu
 - Stari trg, Ljubljana
- Šolanje
 - osnovna šola, gimnazija v Ljubljani
 - pedagoška akademija (slavistika, germanistika)
- 1944 - smrt očeta
- Izgon sorodnikov v Avstrijo po 2. svetovni vojni, smrt matere
- Sodeloval pri Mladinski reviji, Besedi, Novem svetu, Perspektivah, Sodobnosti
- Objava prvega nadaljevanja romana *Zlati poročnik* v *Besedi* (1957), obsojen
- Nagrada Prešernovega sklada (1969)
- **Roman Sporočila v spanju – Resničnost (1972), Prešernova nagrada (1973)**
- Izredni član SAZU (1997)
- Redni član SAZU (2003)
- Smrt: 1. maj 2004, Ljubljana

Resvičnost - vsebina

- 1. enota:
 - postavitve v čas in prostor (kazenski bataljon)
- 2. enota:
 - “predzgodba”
 - zakaj je četo prišel v kazenski bataljon
- 3. enota:
 - nadaljevanje prve enote
 - poglobljanje pripovedi
 - odhod na redno služenje vojaškega roka
- 4. in 5. enota:
 - življenje v drugi vojašnici
- 6. enota:
 - strnjen življenjepis
 - odpust iz vojašnice

Resničnost - vsebina

- 7. enota:
 - potovanje z vlakom nazaj v Ljubljano
- 8. in 9. enota:
 - doživljanje brezdomstva
 - osamljenost
 - “ničelni” položaj
 - spanje na klopi v Tivoliju

Odlomek

Po sobotnem sestanku, ko sta vodnik in Salković odšla med vrstami jetnikov v pozoru dol po stopnicah, so kaznjenci odnesli svoje kovčke iz rdečega kotička, ne da bi izpustili iz oči tistih, zaradi katerih so bili kaznovani na sestanku. Postavili so kovčke k svojim posteljam in sedli nanje ali kaj delali – šivali, popravljali čevlje. Molčali so. Tisti, ki je tiho besnel na kaznjenca, ki ga je potlačil na sestanku in je sem pa tja s podrobno sovražno skrbnostjo premotril njegovo lobanjo, teme, čelo, ves ta blesavi, umazani pragobec nad črno, z nafto in mastjo posvinjano bluzo, taisti je imel ponavadi vso drugo plat obraza na preži od ubijalskega pogleda onega, ki ga je sam razkrinkal na sestanku. To sovrašтво je bilo tako silovito in otipljivo ko kaka rovača, s katero bi drug drugemu najraje razkopali glavo in pleča; vsak je koval v sebi maščevanje za prihodnja dva delavnika in posebej za potem, ko pridejo ven iz tega pekla. Sedeč v vrsti, z mastnimi kapami na visoko pridvignjenih kolenih, je vsak prežvekoval svoje sovrašтво do enega in strah pred kom drugim. Najbolje je bilo gledati naravnost, v tla ali kaj delat; vsi so komaj čakali, da se bo na vrhu stopnic prikazal stražar in jih v koloni odpeljal v kopalnico, v zidano izbo s prhami zraven obratnih delavnic; pločevinaste šobe tam so metale pravi led nanje. Vendar je bilo najbolje gledati skozi okno – ni se videlo dosti, a vendar nekaj drugega kot v sobi: beli zid vojašnice in nekoliko steptane, rjave zemlje vozne poti med gnilih grmovjem, pred gankom pa vršiček krošnje drevesa z lopatastimi listi. Ti so se zmeraj tresli v vetriču. Catu se je temnozeleno sivkasta barva krošnje vselej zdela podobna barvi vojaške uniforme stražarja. Kako lahko vsaka stvar, ki si jo imel nekoč sam, postane na drugem nedostopna in mogočna. Listi so se tresli, kot da bi bilo drevo menda prosto in svobodno, kot se tresejo krošnje dreves najbrž tudi drugod, mogoče na kaki kmetiji ali v kakem parku. Migali so v soncu, ki dolgo ni zašlo, zaradi česar so imeli listi slepeče srebrni jeklenasti blesk, bili so hrapavi kakor notranjost ust ali sam jezik. Nekaj so mahali, gibi v svetlobi in senci so bolj kakor besede – kot je to največkrat primer pri ljudeh – pripovedovali, da je kriv in da mora odslužiti svojo kazen tule v sobi in na hribu. Basta! Drevo je nekaj delalo z vejami, kot to počno stražarji s svojimi peščaki. Pravzaprav to ni bilo nič več drevo ampak že oseba, trdno stoječ na sivem, okostenelem deblu.

Resničnost

- Nadaljevanje avtobiografskega romana Prišleki
- Vplivi evropskih pisateljev
 - Kafka
 - Joyce (tok zavesti)
- Značilnosti:
 - avtobiografski roman
 - tretjeosebni pripovedovalec
 - notranji monolog
 - žargonizmi
 - pogovorna srbščina
 - malo dialogov, veliko opisov
 - veliko navedenih točnih podatkov (imena, letnice ...) → podobno življenjepisu
 - ni klasičnih “poglavij” → 9 pomenskih enot
 - ime “ćato” pisano z malo začetnico

Resničnost

- Tematika:
 - vojaško življenje v večnacionalni jugoslovanski vojski
- Vrednotenje:
 - mučno služenje vojaškega roka
 - pretiravanje s kaznijo za “upor proti vojski”
 - sestanki voda → sovraštvo med kaznjenci
 - zaporniška dilema

Viri

- https://sl.wikipedia.org/wiki/Lojze_Kovačič (dostopano 20. 1. 2019)
- Ana JESENOVEC in drugi, 2016: Književnost na maturi 2017. Mengeš: ICO
- Darja PAVLIČ in drugi, 2011: Umetnost besede: berilo 4: učbenik za slovenščino-književnost v 4. letniku gimnazij in štiriletnih strokovnih srednjih šol. Ljubljana: Mladinska knjiga

Hvala za pozornost!

vprašanja?